

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve: Speciális kutatás: tér VÁROS -szövet, -réteg, -kép, eszme				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Haba Péter; phaba@mome.hu , phaba@g.mome.hu				
Kód: M-DE-102	Tantervi hely: MA, DE	Javasolt félév: 1.	Kredit: 5	Tanóraszám: 3
Kapcsolt kódok:	Típus: előadás és szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? Igen	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: nincs	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei: A kurzus a város mint bonyolult térrendszer elemzésével foglalkozik. Az előadások és szemináriumi foglalkozások elsősorban arra fókuszálnak, hogy e történeti folyamatok során kialakult térrendszerekben milyen változásokat okoztak a 20. század és a jelen városépítészeti-városfejlesztési törekvései. Mindezekon túl a kurzus választ keres azokra a kérdésekre is, hogy a városok térrendszerei miként válnak különféle társadalmi viszonyok és együttélési formák tükörképeivé, kulturális sajátosságok térbeli megnyilvánulásaivá, egymásra következő évszázadok újabb és újabb városeszményeinek lenyomataivá, művészi térkompozíciókká, épületek, tárgyak, közösségi szolgáltatások, természeti értékek komplex együttesévé, olyan együttesé tehát, mely a tervezőművészetek – legfőképpen az építészet, a design és a várostervezés – közös nagy feladatát jelentik. Az elemzések négy fogalom köré fűződnek fel: városszövet, városréteg, városkép, városeszme. Ma, amikor a városok világszerte egyre súlyosabb környezeti válsággal küzdenek, ez az elemzési szempontrendszer különösen fontosnak bizonyul.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: 1. Tájékozott a művészet-, építészet- és designtörténet és -elmélet főbb módszereit és elméleteit illetően. 2. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a design és művészetek főbb elméleteiről, alapelveiről, stíluskorszakairól és irányzatairól, fontosabb alkotásairól. Képesség: 1. Felismeri a design, a művészetek, média és építészet által felvetett és megoldott vagy megoldandó problémákat, reflektál azokra. 2. Értékeli a design- és művészeti koncepciókat. Attitűd: 1. Kritikai érzékkel viszonyul a design és a művészetek történeti, valamint kortárs alkotásaihoz, a különböző tervezői/alkotói gyakorlatokhoz és eredményekhez.				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:				
Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:				

A kurzus részben oktatói előadásokból, részben a hallgatók által megtartott prezentációkból, illetve a hozzájuk kapcsolódó szakmai beszélgetésekből, vitákból áll. Az oktatói előadások „a kurzus céljai és alapelvei” rovatban szereplő kérdéskört járják körül elsősorban nemzetközi példák alapján. A hallgatói prezentációk témája az oktatói előadásokhoz kapcsolódnak: egy-egy budapesti (esetleg más hazai városban található) városrész, városi terület, utca vagy tér komplex elemzése lesz a kurzus négy kulcsfogalma – „városszövet, városréteg, városkép, városszervezés” – alapján. A hallgatói prezentációk a kurzus kezdetén leegyeztetett egyéni kutatási feladatok eredményeit összegzik. Minden hallgatónak két témát kell választania, s a prezentációit két különböző időpontban kell megtartania. A hallgatói prezentációk októberben és novemberben zajlanak a kurzus elején közösen egyeztetett időpontokban. A kurzus teljesítéséhez sikeres prezentáció és az oktatói előadások anyagán alapuló szóbeli vizsga szükséges.

Értékelés:

A minimum 30 perces hallgatói prezentációnak mélyreható kutatómunkán, széleskörű szakirodalmi ismereteken és terepvizsgálatokon kell alapulnia, s informatív, gazdag képanyagot felvonultató vetítéssel kell összekapcsolódnia. A szóbeli vizsgán a hallgatónak számot kell adnia a városokról, a városi terekről és városépítésze-tről szóló főbb elméleti irányzatok ismeretéről és az ajánlott irodalomban való tájékozottságáról.

Az érdemjegy kiszámítása

A szeminárium és az előadás értékelése együttesen zajlik. A tantárgy teljesítéséhez mindkét részből érvényes elégtelentől különböző osztályzattal kell rendelkeznie a hallgatónak. Amennyiben a hallgató a tantárgy bármely részéből elégtelen osztályzatot szerez, vagy egyik részét nem teljesíti az egész tantárgy ismétlése szükséges. A tantárgy végső érdemjegyének megállapítása a két kurzus eredményének egyszerű számtani átlagolásával történik, tört szám esetén a szemináriumra kapott eredmény alapján történik a kerekítés.

Kötelező irodalom:

Ajánlott irodalom:

- Aldo Rossi: *A város építészete*. Bercsényi 28–30 (a BME építészhallgatóinak kiadványa), Budapest, 1986.
- Batár Attila–Locsmándi Gábor: *Városaink az ezredfordulón*. Európai Füzetek 6. 1999.
- Benkő Melinda–Fonyódi Mariann: *Glocal city. Kortárs európai városépítészeti*. Terc Kiadó, Budapest, 2009.
- Déry Attila: *Pest története és művészete*. Terc Kiadó, 2005.
- Ferkai András szerk.: *Pest építészete a két világháború között*. Modern Építészetiért Nonprofit Kft., Budapest, 2001.
- Ferkai András: *Buda építészete a két világháború között*. MTA Művészettörténeti Kutatóintézet, Budapest, 1995.
- Ferkai András: *Lakótelepek*. (A mi Budapestünk c. füzet sorozatban) Városháza, 2005.
- Frampton, Kenneth: *A modern építészet kritikai története*. Terc Kiadó, 2009.
- Gehl, Jahn: *Élhető városok*. Terc Kiadó, Budapest, 2014.
- Granasztói Pál: *Város és építészet*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1960.
- Gyáni Gábor: A városi mikroterek társadalomtörténete. *Tér és Társadalom* 4. (1990/1.) 1–13.
- Kerékgyártó Béla szerk.: *A mérhető és a mérhetetlen. Építészeti írások a 20. századból*. Typotex, Budapest, 2007.
- Körner Zsuzsa: *A telepszerű lakásépítés története Magyarországon, 1850-1945*. Terc Kiadó, Budapest, 2004.
- Körner Zsuzsa: *A városrendezési szabályozások története Magyarországon*. Műgyetemi Kiadó, Budapest, 2004.
- Körner Zsuzsa: *Városias beépítési formák, bérház- és lakástípusok*. Terc Kiadó, Budapest, 2010.
- Körner Zsuzsa–Nagy Márta: *Az európai és a magyar telepszerű lakásépítés története 1945-től napjainkig*. Urbanisztikai Füzetek 4., Terc Kiadó, Budapest, 2006.
- Le Corbusier: *A jövő nagyvárosai*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1968.
- Locsmándi Gábor: Budapest az ezredfordulón. Értékek és érdekek. <http://www.c3.hu/~eufuzetek/konyvespolc/7locsmandi.html>
- Lukovich Tamás: *A posztmodern kor városépítészetének kihívásai*. Pallas Stúdió, Budapest, 2001.
- Major Máté–Osskó Judit: *Új építészet, új társadalom 1945–1978. Válogatás az elmúlt évtizedek építészeti vitáiból, dokumentumaiból*. Corvina, Budapest, 1981.
- Meggyesi Tamás: *A 20. század urbanisztikájának útvesztői*. Terc Kiadó, Budapest, 2005.

Meggyesi Tamás: *A külső tér*. Urbanisztikai Füzetek 1., Műegyetemi Kiadó, Budapest, 2004.
Meggyesi Tamás: *Városépítészeti alaktan*. Terc Kiadó, Budapest, 2009.
Mumford, Lewis: *A város a történelemben*. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1985.
Perényi Imre: *A város központja. Tervezés és rekonstrukció*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1970.
Peters, Paulhans: *A város az emberért. Védőbeszéd a városi élet mellett*. Corvina Kiadó, Budapest, 1978.
Pogány Frigyes: *A szép emberi környezet*. Gondolat, Budapest, 1976.
Pogány Frigyes: *Terek és utcák művészete. Történeti áttekintés*. Építésügyi Kiadó, Budapest, 1954.
Preisich Gábor: *Budapest városépítésének története 1945–1990*. Tanulmányok. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1998.
Preisich Gábor: *Budapest városépítésének története Buda visszavételétől a II. világháború végéig*. Terc Kiadó, Budapest, 2004.
Vámossy Ferenc: *A Modern Mozgalom és a későmodern*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.
Vidor Ferenc szerk., vál., bev.: *Urbanisztika. Válogatott tanulmányok*. Gondolat, Budapest, 1979.
Vidor Ferenc: *Képek és képtelenségek a városok világáról*. Terc Kiadó, Budapest, 2004.

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: